

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

на дисертацію Ільєнка Артема Сергійовича «Механізми державного управління підприємствами газової промисловості», подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 у Національному університеті цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

В умовах модернізації, реконструкції і оновленні вітчизняної газової галузі однієї з ключових проблем, що вимагають пильної уваги і рішення, являється вдосконалення і розвиток механізмів державного управління взаємозв'язаними системотворними елементами підприємств промисловості, що утворюють цілісний виробничо-технологічний, мінерально-сировинний комплекс, на основі ефективного використання резервів підприємства, і вдосконалення інструментально-методичного забезпечення.

Відмітимо, що в сучасних умовах інноваційного розвитку вітчизняної економіки газова галузь є провідною галуззю промисловості і займає лідируючу позицію в економічній діяльності. Інфраструктура газової промисловості України є розгалуженою системою, яка складається з основних виробників газу, і сервісних організацій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розробляється навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України. Конкретно дисертантом проаналізовано теоретичні засади з удосконалення механізмів державного управління підприємствами газової промисловості.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань державного управління агропромисловим комплексом в Україні.

Ознайомившись з дисертацією Ільєнка Артема Сергійовича, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Завдяки цьому автор досяг поставленої перед собою мети дослідження.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління підприємствами газової промисловості.

Для реалізації мети й завдань дослідження використовувалася сучасна наукова методологія, заснована на принципах: системного підходу, специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, що її забезпечують, на виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину.

Автором використано низку наукових методів, зокрема: гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дисертаційного дослідження, який дав змогу сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі охарактеризувати понятійний апарат державного управління формуванням газової промисловості.

Дедуктивний доказ висунутої гіпотези дослідження не тільки підтвердив

правильність формування його методології, справедливість висновків, а й дав можливість також висунути й верифікувати практичні рекомендації з удосконалення досліджуваного об'єкта; структурно-функціональний аналіз, сутність якого полягає у виділенні елементів системи механізмів державного управління підприємствами газової промисловості., ряд порівняльних методів, що надали можливість аналізу стандартів державного управління формуванням газової промисловості.; статистичний метод, що дав змогу розкрити реальні й точні факти стану досліджуваного об'єкта; прогностичний метод, за допомогою якого визначено більш віддалені перспективи його розвитку; теоретико-концептуальний метод, що визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, та дав змогу позначити, осмислити, описати та порівняти роль механізмів державного управління підприємствами газової промисловості, уточнити їх функції в діяльності кожної з підсистем, оцінити результати управлінського впливу, виявити перспективи й механізми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення механізмів державного управління підприємствами газової промисловості.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

– обґрунтовано стратегічні напрями державного управління підприємствами газової промисловості на основі системи збалансованих показників управління підприємствами газової промисловості, яке слід розглядати як комплекс взаємозв'язаних підмеханізмів (основних і специфічних), що враховують, забезпечення необхідного об'єму здобичі і транспортування газу відповідно до вимог ринку, та реалізуються через механізми відтворення мінерально-сировинної бази і розвитку геолого-розвідних робіт; подолання кризи неплатежів і впорядкування грошового обігу, що надалі дозволить забезпечити інноваційно-модернізаційний шлях розвитку газової промисловості в цілому;

в дисертаційній роботі удосконалено:

напрями організаційно-економічного механізму державного управління підприємствами газової промисловості, які базуються на мультирівневій ієрархічній системі цілеспрямованих, змістовно-процесуальних, критерійно-рівневих елементів і їх типологічних груп (об'єктів, суб'єктів, підходів, принципів, методів, інструментарію), і способів їх взаємодії, під впливом яких гармонізуються економічні стосунки держави, власників, персоналу, представників вищого менеджменту і так далі;

систематизація теоретико-методологічного інструментарію економічного механізму державного управління підприємствами газової промисловості на основі застосування інформаційно-інтегрованих систем в механізмі управління підприємствами газової промисловості; вдосконалення інструментально-методичного забезпечення збутової діяльності в управлінні підприємствами газової галузі; вдосконалення інструментів стратегічного управління підприємствами газової промисловості;

набуло подальшого розвитку:

застосування закордонного досвіду розвитку європейського ринку газу, який дає змогу окреслити практичні рекомендації, та визначити, що зростання долі газу у виробництві електроенергії змінить структуру енергетичної галузі, а нові технології усуватимуть цінові перешкоди на шляху проникнення компаній на енергетичний ринок і зроблять можливою співпрацю великих промислових підприємств з відносно невеликими виробниками енергії. На ринку виробництва електроенергії з'являться нові учасники - газодобувні компанії, які в свою чергу підвищать значення транспортування газу, та збільшать мережу газопроводів;

систематизація інструментально-методичного комплексу в організаційно-правовому механізмі державного управління підприємством газового комплексу, що включає зовнішні інструменти-регулятори (диференційована система оподаткування; державна підтримка фінансування геологорозвідувальних робіт; регулювання внутрішніх цін на вуглеводні; створення інституціонально-правової основи для сприятливого інвестиційного клімату) і внутрішні інструменти (ефективні методи залучення інвестиційних ресурсів для освоєння газових

родовищ, контролінг, стратегічне управління на основі системи збалансованих показників).

Побудова дисертантом положень роботи на базі використання здобутків соціологічної, економічної думки, що відносяться як до минулого, так і сучасного періодів забезпечила достовірність і обґрунтованість цих положень. Доведення багатьох пропозицій і концептуальних положень до рівня їх практичного запровадження, тобто переведення їх у ранг розробок, позитивні відгуки стосовно запровадження результатів дисертаційного дослідження – це є важливим доказом їх достовірності та обґрунтованості.

Дослідник робить слушний висновок, що ним запропоновано розв’язання актуальної проблеми, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління підприємствами газової промисловості. Отримані у процесі дослідження результати підтверджують загальну методологію, покладену в його основу.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 11 наукових працях, 5 – стаття в наукових фахових виданнях, із них 1 – стаття в зарубіжному виданні, 5 – тезах конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 37 др.арк.

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертаційна робота подана за традиційною схемою, викладена українською мовою на 198 сторінках друкованого тексту. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел (257 найменувань), що дозволило автору запропонувати ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих на основі вивчення цієї значної кількості наукової літератури з даної проблематики.

Зміст автореферату повністю відображає основні положення дисертаційної роботи, а висунуті висновки і практичні рекомендації роботи повністю відповідають меті та задачам дослідження. Зауважень, щодо оформлення автореферату та його змісту немає, і він повністю відповідає існуючим вимогам.

В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі удосконалення механізмів державного управління підприємствами газової промисловості.

Теоретичні та практичні рекомендації використані в роботі Департаменту житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Харківської обласної державної адміністрації при формуванні системи збалансованих показників (довідка про впровадження №03/791 від 23.03.2021).

Науково-методичні розробки та рекомендації стосовно сучасних напрямів державного управління підприємствами газової промисловості використані в роботі Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради Харківської області (довідка про впровадження №01/231 від 27 .01.2021).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Дискусійними положеннями, а також такими, до яких є зауваження, можна вважати наступне.

1. У вступі дисертаційної роботи автор не приділив уваги нормативно-правовим документам, які регулюють роботу підприємств газової промисловості та газову галузь взагалі.

2. В дисертаційному дослідженні проаналізовано зарубіжний досвід розвитку та реформування газової промисловості (п.2.2., стор.85-100), але в розділі не надано рекомендацій з його використання в українській економіці. .

3. У третьому розділі роботи «Напрями удосконалення державного управління підприємствами газової промисловості», автором розроблено напрями удосконалення розвитку організаційно-правового механізму управління підприємствами газової промисловості, але не показано практичного втілення свого теоретичного наробку .

4. В дисертаційному дослідженні залишилися не розкритими пропозиції автора щодо врахування сучасних підходів до управління підприємствами газової промисловості та не показано їхнього впровадження в системі державного управління;

5. В авторефераті дисертаційного дослідження не знайшла свого відображення систематизація теоретико-методологічного інструментарію економічного механізму державного управління підприємствами газової промисловості на основі застосування інформаційно-інтегрованих систем, хоча в дослідженні від викладений досить докладно.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Ільєнка Артема Сергійовича .

Загальний висновок.

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Ільєнка Артема Сергійовича «Механізми державного управління підприємствами газової промисловості», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9,10, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретного наукового завдання, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровського державного аграрно-економічного університету

доктор наук з державного управління, професор

І.П.Приходько

Підпис професора Приходька І. П. підтверджую:

начальник відділу кадрів ДДАЕУ

Ю.М.Карамушка